

Den 24. oktober 2018
MFVM 678

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om forslag om godkendelse eller afvisning af ernærings- og sundhedsanprisninger til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1924/2006 om ernærings- og sundhedsanprisninger af fødevarer (komitésag - standardmandat)

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Kommissionen fremsætter løbende forslag til godkendelse af ernærings- og sundhedsanprisninger af fødevarer i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1924/2006 af 20. december 2006 om ernærings- og sundhedsanprisninger af fødevarer (i det følgende benævnt som anprisningsforordningen). Hvert år fremlægger Kommissionen således et forholdsvist stort antal sager af samme karakter. Samtidig har Folketingets Europaudvalg i sin beretning af 5. juli 2013, der trådte i kraft den 1. september 2013, åbnet for øget brug af standardmandater i komitésager. Regeringen støtter udelukkende forslag, der bygger på et solidt videnskabeligt grundlag og dermed ikke udgør en risiko for menneskers sundhed. Regeringen lægger endvidere vægt på, at anprisninger skal være forståelige og anvendelige for forbrugeren, ligesom de ikke må skabe frygt eller vildlede forbrugeren. Regeringen finder det også væsentligt, at anprisninger ikke er i modstrid med almindeligt anerkendte kostanbefalinger. Endelig lægger regeringen vægt på, at der fastsættes betingelser for anvendelse af de anprisninger, der godkendes. Regeringen støtter Kommissionens forslag til afvisning af anprisninger, hvor anprisningerne ikke bygger på et videnskabeligt grundlag, og hvor der derfor kan være risiko for menneskers sundhed. Regeringen agter at lægge nærværende notat til grund ved afstemninger om komitéforslag fra og med den 5. november 2018.

Baggrund

Kommissionen fremsætter løbende forslag til godkendelse af ernærings- og sundhedsanprisninger af fødevarer i henhold til forordning 1924/2006 om ernærings- og sundhedsanprisninger af fødevarer.

Forslag til godkendelse af nye ernæringsanprisninger eller ændring af allerede vedtagne ernæringsanprisninger fastsættes med hjemmel i artikel 8, stk. 2, i anprisningsforordningen. Forslag om godkendelse eller afvisning af sundhedsanprisninger eller ændring af allerede vedtagne sundhedsanprisninger faststættes med hjemmel i artikel 17, stk. 3, eller artikel 18, stk. 5, i anprisningsforordningen.

Forslag behandles i en forskriftsprocedure med kontrol i Den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder (SCoPAFF). Hvis der er kvalificeret flertal for forslaget, forelægger Kommissionen forslaget for Rådet og Europa-Parlamentet, der udtaler sig med henholdsvis kvalificeret og absolut flertal inden for 3 måneder, med henblik på legalitetskontrol. Kommissionen vedtager forslaget, såfremt Rå-

det og Europa-Parlamentet tilslutter sig forslaget eller ikke har udtalt sig inden for tidsfristen. Opnås der ikke kvalificeret flertal i SCoPAFF, forelægger Kommissionen sagen for Rådet og Europa-Parlamentet, der udtaler sig med henholdsvis kvalificeret og absolut flertal inden for 2 måneder. Kommissionen vedtager forslaget, hvis Rådet og Europa-Parlamentet tilslutter sig forslaget eller ikke har udtalt sig inden for tidsfristen.

Formål og indhold

Forslagene vedrører enten godkendelse af ernæringsanprisninger (artikel 8, stk. 2, i anprisningsforordningen) eller godkendelse eller afvisning af sundhedsanprisninger (artikel 17, stk. 3, eller artikel 18, stk. 5, i anprisningsforordningen). Der kan ved mærkning og markedsføring af fødevarer kun anvendes de ernærings- og sundhedsanprisninger, der er godkendt, og med hjemmel i anprisningsforordningen kan der løbende vedtages eller afvises nye anprisninger. Cirka 12-15 gange årligt sættes forslag om ernærings- og sundhedsanprisninger til komiteafstemning. Der er primært tale om godkendelse eller afvisning af sundhedsanprisninger. Kommissionen fremlægger således hvert år et forholdsvis stort antal sager af samme karakter. I de seneste år har Danmark stort set støttet alle forslag, som Kommissionen har fremsat.

Godkendelse af ernæringsanprisninger

Ved en ernæringsanprisning forstås enhver anprisning, som angiver eller indikerer, at en fødevarer har særlige ernæringsmæssige egenskaber på grund af et indhold af energi, næringsstoffer eller andre stoffer. For eksempel "sukkerfri" eller "lavt indhold af fedt". De tilladte ernæringsanprisninger fremgår af bilaget til anprisningsforordningen. Kommissionen kan fremsætte forslag om ændringer af bilaget efter høring af Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet (EFSA), hvis dette er relevant. Ændring af bilaget vedtages efter forskriftproceduren med kontrol.

Godkendelse eller afvisning af sundhedsanprisninger

Ved en sundhedsanprisning forstås enhver anprisning, som fastsætter eller giver indtryk af, at der er en sammenhæng mellem en fødevarer eller en bestanddel af en fødevarer og sundhed, fx:

- "Protein bidrager til at vedligeholde muskelmasse" (en "artikel 13- sundhedsanprisning")
- "Beta-glucan fra havre har vist sig at reducere kolesterolindholdet i blodet. Et højt kolesteroltal er en risikofaktor i forhold til udvikling af koronar hjertesygdom", jf. artikel 14, stk. 1, litra a (en "artikel 14-sundhedsanprisning").

Sundhedsanprisninger, der specifikt henviser til børns udvikling og sundhed, fx "Vitamin D er nødvendigt for barnets vækst og knogleudvikling", er omfattet af anprisningsforordningens artikel 14, stk. 1, litra b (en "artikel 14-sundhedsanprisning").

Godkendelse af en sundhedsanprisning sker på baggrund af en konkret ansøgning fra en virksomhed. Ansøgningen sendes til den kompetente nationale myndighed, som efter at have kontrolleret ansøgningen sender denne videre til EFSA. EFSA skal komme med en videnskabelig udtalelse om, hvorvidt anprisningen er tilstrækkeligt dokumenteret. EFSA's begrundede udtalelse bliver forelagt Kommissionen, medlemsstaterne og ansøger. På baggrund af EFSA's udtalelse, relevante bestemmelser i fællesskabslovgivningen og andre berettigede faktorer af relevans for den pågældende sag fremsætter Kommissionen forslag om henholdsvis godkendelse eller afvisning af sundhedsanprisningen i ansøgningen.

Der er forskellige godkendelsesprocedurer alt efter, hvilke sundhedsanprisninger der er tale om. Følgende forslag vedrørende godkendelse eller afvisning af sundhedsanprisninger vil blive behandlet i forskriftproceduren med kontrol:

- 1) Forslag om *godkendelse eller afvisning* af sundhedsanprisninger, der omhandler en reduceret risiko for sygdom eller henviser til børns udvikling og sundhed, jf. artikel 14, stk. 1, litra a og b ("artikel 14-anprisninger").
- 2) Forslag om *godkendelse* af andre sundhedsanprisninger end dem, der henviser til en reduceret risiko for sygdom og til børns udvikling og sundhed ("artikel 13-anprisninger", hvor godkendte anprisninger optages på "artikel 13 listen", jf. artikel 13, stk. 3). Jf. artikel 13, stk. 1, litra a-c drejer det sig om sundhedsanprisninger, der beskriver eller henviser til (a) et næringsstofs eller andet stofs betydning for vækst, udvikling og kroppens funktioner, eller (b) psykologiske og adfærdsmæssige funktioner, eller (c) en slankende virkning eller vægtkontrol eller nedsat sultfølelse eller øget mæthedfølelse eller til en reduktion af kostens energiindhold.
- 3) Forslag om *afvisning* af sundhedsanprisninger, der er ansøgt om at få *godkendt*, fordi EFSA's vurdering har afvist det videnskabelige grundlag for anprisningen, jf. artikel 13, stk. 5 (afslag på tilføjelse til artikel 13 listen).

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet vil få forelagt sagen som et led i forskriftsproceduren med kontrol med henblik på legalitetskontrol.

Nærhedsprincippet

Forslag om godkendelse eller afvisning af anprisninger er gennemførelsesbestemmelser til en allerede vedtaget retsakt, hvorfor nærhedsprincippet er tilgodeset.

Gældende dansk ret

Anprisningsforordningen er direkte gældende i Danmark og de øvrige medlemsstater.

Konsekvenser

Forslag, der vurderes at have væsentlige konsekvenser lovgivningsmæssigt, statsfinansielt, administrativt eller samfundsøkonomisk, og forslag der medfører nævneværdige erhvervsøkonomiske konsekvenser, er ikke omfattet af dette standardmandat.

Høring

De konkrete forslag om godkendelse eller afvisning af anprisninger vil fortsat blive sendt i høring på høringsportalen forud for afstemning i i Den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder (SCoPAFF).

Regeringens foreløbige generelle holdning

Det er regeringens generelle holdning, at anprisninger bør bygge på et solidt videnskabeligt grundlag og dermed ikke udgøre en risiko for menneskers sundhed. Desuden må godkendte anprisninger ikke være i strid med forordningens generelle principper og bestemmelser. Således skal anprisninger blandt andet være forståelige og anvendelige for forbrugerne, ligesom de ikke må skabe frygt og/eller vildlede forbrugeren.

Regeringen finder det endvidere væsentligt, at anprisninger ikke er i modstrid med almindeligt anerkendte kostanbefalinger. Ligeledes er det vigtigt, at der fastsættes betingelser for anvendelse af de anprisninger, der godkendes. Dette er med til at sikre, at forbrugerne får de relevante oplysninger og ikke bliver vildledt, samt at der kan føres en effektiv fødevarekontrol.

Endelig finder regeringen det væsentligt, at der ikke godkendes anprisninger, herunder fastsættes betingelser for anvendelse, som kan føre til overdrevent forbrug eller på anden måde er sundhedsmæssigt uforsvarligt.

Regeringen kan støtte godkendelse af ernærings- og sundhedsanprisninger i tilfælde, hvor:

- EFSA har afgivet en positiv videnskabelig udtalelse, og anprisningen derved vurderes at bygge på et solidt videnskabeligt grundlag, og anprisningen uden tvivl er i overensstemmelse med de generelle principper og bestemmelser i anprisningsforordningen.

Regeringen kan støtte afvisning af anprisninger i tilfælde, hvor:

- EFSA har afgivet en negativ videnskabelig udtalelse, og det derved vurderes, at anprisningen ikke bygger på et solidt videnskabeligt grundlag.
- EFSA har afgivet en positiv videnskabelig udtalelse, men sundhedsanprisningen vurderes at være i strid med de generelle principper og bestemmelser i anprisningsforordningen.

Herudover vil man fra regeringens side afstå fra at stemme, når der konstateres formelle fejl i proceduren vedrørende fremsættelse af forslag til afstemning, som fører til, at forslaget konsekvenser ikke umiddelbart kan vurderes på fyldestgørende vis.

Hvis der afviges fra ovenstående fremgangsmåde, vil sagerne blive forelagt efter normal EU-procedure.

Miljø- og Fødevareministeriet vil én gang årligt ved påbegyndelsen af det næstfølgende kalenderår orientere Europaudvalget om, hvilke anprisninger, der i det forgangne år er blevet behandlet i Den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder (SCoPAFF), med anførelse af dansk holdning til den enkelte anprisning og afstemningens resultat.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.